

Kommunikasjonsstrategi for prosjektet

Samskapende kommunikasjon v/ Østlandssamarbeidet

Innhold

1

Bakgrunn

- Strategiens hensikt
- Status livet i Oslofjorden

2

Strategisk grunnlag

- Kommunikasjonsmål
- Strategisk landskap
- Strategiske grep

3

Målgruppene

- Hovedmålgruppe og sekundærmålgrupper
- Vår vei til målgruppene
- Vår rolle

4

Budskap

- Hovedhistorie
- Etterlatt inntrykk

5

Tiltak

- Effekt av overgjødning
- Forskjeller på Nitrogen og fosfor
- Tiltak mot overgjødning

Bakgrunn

Strategiens hensikt

Det er behov for mer samordnet og målrettet kommunikasjon i arbeidet med miljøtilstanden i Oslofjorden.

Ifølge Miljødirektoratet går gjennomføringen av tiltakene som regjeringen har besluttet i «Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden 2022-2026» for sent. Det trengs sterkere innsats enn det som gjøres i dag for å snu den negative trenden og oppnå miljømålene som Stortinget har satt for Oslofjorden.

De tre tidligere Viken-fylkene Østfold, Akershus og Buskerud har i 2024 investert i et forprosjekt for samordning av kommunikasjonsinnsatsen for å få til flere og sterkere tiltak for livet i Oslofjorden. Leveransene fra forprosjektet gjøres tilgjengelig for alle de syv fylkeskommunene i Østlandssamarbeidet (Akershus, Buskerud, Innlandet, Telemark, Vestfold, Østfold og Oslo). Alle som jobber med tiltak for Oslofjorden i disse områdene kan ta leveransene i bruk, hvis de ønsker det.

Denne strategien legger grunnlag for å samordne, prioritere og målrette kommunikasjonen.

Status livet i fjorden

Oslofjorden er ikke «død». Den er syk.

Den økologiske tilstanden i Oslofjorden er under sterkt press. Det er tre hovedårsaker til dette:

- 1)** Forurensing fra landbruk, avløp og industri, som gir for stor tilførsel av næringsstoffene nitrogen og fosfor og ulike andre miljøgifter.
- 2)** Langvarig overfiske
- 3)** Bygging i strandnære områder.

Jordbruk og kommunale/interkommunale avløpsrensaneanlegg står til sammen for nær 60 % av utslippene i Ytre Oslofjord.

Direkte utslipp i Oslofjorden er ikke den største utfordringen. De direkte utslippene utgjør ikke mer enn 14,7 prosent av de samlede utslippene i Ytre Oslofjord. De fire største vassdragene (Glommavassdraget, Drammensvassdraget, Numedalslågen og Skiensvassdraget) bidrar med hele 60 % av de totale utslippene, ifølge Norsk Institutt for vannforskning sin rapport «Utredning av behovet for å redusere tilførslene av nitrogen til Ytre Oslofjord».

Det betyr at tiltakene som er nødvendig for å få en friskere Oslofjord strekker seg langt opp i dalførene på Østlandet, utover de områdene som ligger langs kysten.

Status livet i fjorden

Kostnader gjør tiltakene krevende

Både landbruket og renseanleggene må fremover redusere utslipp som følge av nye krav og retningslinjer - både fra regionale, nasjonale og internasjonale (EU) myndighetsorganer.

At det kommer strengere krav og pålegg er bra, fordi det sikrer en friskere Oslofjord. Ulempene er økte kostnader.

For gårdbrukere vil det koste å legge om driften og produksjonsmetodene. For kommunene vil det være kostbart å oppgradere renseanleggene. Vann- og avløpstjenester drives etter selvkostprinsippet, så disse investeringene er det innbyggerne som må betale for gjennom kommunale avgifter.

Kostnadene - både for gårdbrukere og kommunene - gjør at det ofte er krevende å få på plass de nødvendige tiltakene for en friskere Oslofjord.

Strategisk grunnlag

Kommunikasjonsmål

Overordnet mål:

Skape økt forståelse og kunnskap om hvordan de som skal gjøre tiltak for å skape en friskere Oslofjord, selv kan bidra.

Delmål 1:

Kommunisere målrettet med gårdbrukere/ grunneiere i hele nedbørsområdet.

Delmål 2:

Legge til rette for at forvaltningen i større grad enn i dag samarbeider gjennom å ha felles strategi, mål, budskap og kommunikasjonsmaterieil.

Strategisk landskap

Utfordringer

- Årsakene og kildene til forurensning i Oslofjorden er sammensatte og vanskelige å forklare.
- Stor spredning i målgruppene og svært ulike behov hos målgruppene.
- Flere av de store kildene til forurensning ligger langt fra selve Oslofjorden.
- Tiltakene som pålegges målgruppene er upopulære og kan være kostbare. Det kan derfor raskt ende opp i en «pekelek» mellom de som må gjennomføre ulike tiltak.
- Få ressurser og begrensede midler til å jobbe med kommunikasjon.
- Kommunikasjonen om tilstand og tiltak for en friskere Oslofjord er fragmentert og spredt på mange ulike aktører.

Strategisk landskap

Muligheter

- Bredt engasjement både i befolkningen, forvaltningen, fagmiljøene og blant politikere for Oslofjorden.
- Tilgang på gode faglige resurser og relevant data innen vannforvaltning i Østlandssamarbeidet.
- Nye reguleringer og krav gjør at de som står for de største utslippene har et selvstendig behov for økt kunnskap.
- Bedre utnyttelse av ressurser og bedre effekt ved å samarbeide og samordne kommunikasjonen - felles budskap og verktøy på tvers av fylkeskommuner, kommuner og vannområder.
- Ved å prioritere kommunikasjonen mot de største enkeltkildene for utslipp - jordbruk (39 %) og kommunale og interkommunale renseanlegg (19 %) kan budskapene målrettes for maksimal effekt.

Strategiske grep

1

Kommunisere med utgangspunkt i en positiv historiefortelling. Legge vekt på mulighetene til å være med å redde Oslofjorden.

2

Prioritere innsatsen mot målgruppene i ulike faser. Begynne med den største forurensningskilden: landbruket. Slik unngår vi å spre ressursene for tynt utover, som vil redusere effekten av kommunikasjonen.

3

Få frem budskapene om tiltakene på en enkel og forståelig måte gjennom pedagogiske, visuelle fremstillinger som kan brukes i materiell som plakater, presentasjoner o.l

Målgrupper

Hovedmålgruppe fase 1

Gårdbrukere/grunneiere

Hvorfor?

Jordbruk er den klart største enkeltkilden til utslipp i Oslofjorden med 39% av de samlede utslippene. Det aller meste av utslippene kommer via vassdrag som renner ut i Oslofjorden.

Hva trenger de?

Forklaring og overbevisende argumenter på hvorfor deres bidrag er viktig og informasjon om hvordan de kan bidra.

Sekundærmålgruppe fase 1

Fagpersoner innenfor landbruk

Hvorfor?

Landbrukskontorene og andre lokale fagmiljøer innen landbruk har høy troverdighet hos hovedmålgruppen. Ved å få disse med på laget slik at de kan forsterke og bekrefte budskapene fra vannforvaltningen vil styrke gjennomslagskraften.

Hva trenger de?

Støtte til å kommunisere med gårdbrukere/grunneiere på en pedagogisk og god måte.

Målgrupper som er aktuelle i senere faser

Fagpersoner og beslutningstagere i kommunene

Hvorfor?

Kommunale og interkommunale renseanlegg bidrar med 19% av utslippene i Oslofjorden. Om lag halvparten kommer via vassdrag, resten er direkte utslipp i fjorden.

Hva trenger de?

Fakta om nye krav og pålegg, samt innspill til hvordan disse kan oppfylles på en ansvarlig måte.

Målgrupper som er aktuelle i senere faser

Befolkningen

Hvorfor?

Oppgradering av renseanlegg vil gi økte kommunale avgifter.

Hva trenger de?

Forståelse for hvorfor investeringer i renseanlegg er avgjørende for å redde Oslofjorden.

Vår vei til målgruppene

De som jobber med landbruksrådgivning og de som jobber i vannområdene er våre fremste kanaler inn til målgruppen gårdbrukere.

Det er ca. 30 personer som jobber med kommunikasjon i vannområdene innenfor Østlandssamarbeidets geografiske område. Disse er i kontakt med målgruppene gjennom sitt arbeid. Kommunikasjon er et sentralt verktøy i denne kontakten. I tillegg er de som jobber med landbruksrådgivning et viktig kontaktpunkt mot målgruppen.

Tiltak som springer ut av denne kommunikasjonsstrategien bør derfor fungere som verktøy og praktisk hjelp i kommunikasjonsarbeidet fra landsbruksrådgivere og ansatte i vannforvaltningen til gårdbrukere, grunneiere og kommunal forvaltning.

Vannområde er vannforvaltningens lokale nivå, et geografisk avgrenset område, enten hele eller en del av et nedbørsfelt, der kommunene som eier arealene, samt fylket og statsforvalteren samarbeider om forvaltningen av vannet.

Nedbør, bekker og vassdrag følger ikke kommune eller fylkesgrenser. Derfor er forvaltningen av vannressursene organisert gjennom vannområder. Mange av de lokale tiltakene for å få en renere Oslofjord skjer gjennom disse vannområdene.

Vår rolle

Ved å bruke kommunikasjon som motiverer og gir økt kunnskap skal vi få målgruppene til å gjøre nødvendige tiltak for å redde Oslofjorden.

Budskap

Deilig er fjorden

Oslofjorden er vår felles arv, et rikt og unikt økosystem som roper om hjelp. Dersom vi ikke tar grep nå, kan Oslofjorden miste sitt skjøre liv, sin kraft og sin betydning for både mennesker og dyr.

Vi klarer ikke å redde Oslofjorden hvis ikke vi sørger for at de lokale ferskvannene blir rene og sunne. Da må folk over hele nedbørsfeltet engasjere seg.

Utslipp fra jordbruk renner ut i de lokale vannene. Der gir fosforet først lokale miljøskader. Så renner nitrogenet ut i vassdragene, og ender opp som skadelige utslipp i fjorden. Sånn ødelegger utslippene for livet i både vannene våre og fjorden vår.

Dette er vår siste sjanse til å redde vannene våre og fjorden vår før ødeleggelsene blir irreversible. La oss beskytte det som står på spill, og sikre at fremtidige generasjoner også kan oppleve en deilig, levende og sunn Oslofjord og sunne tjern og vann inne i landet.

Vårt engasjement er avgjørende – fjorden og vannene trenger vår hjelp nå.

Etterlatt inntrykk

Du kan være med å redde Oslofjorden.
For at vi skal lykkes må alle bidra
- så ditt engasjement er avgjørende.

Tiltak

Tiltak til denne strategien:

1

Ta i bruk de strategiske prioriteringene og grunnfortellingen i hovedhistorien om hvordan alle må bidra om vi skal redde Oslofjorden.

Det er viktig for å nå gjennom til grunneiere og gårdbrukere som har sin virksomhet i innlandet.

2

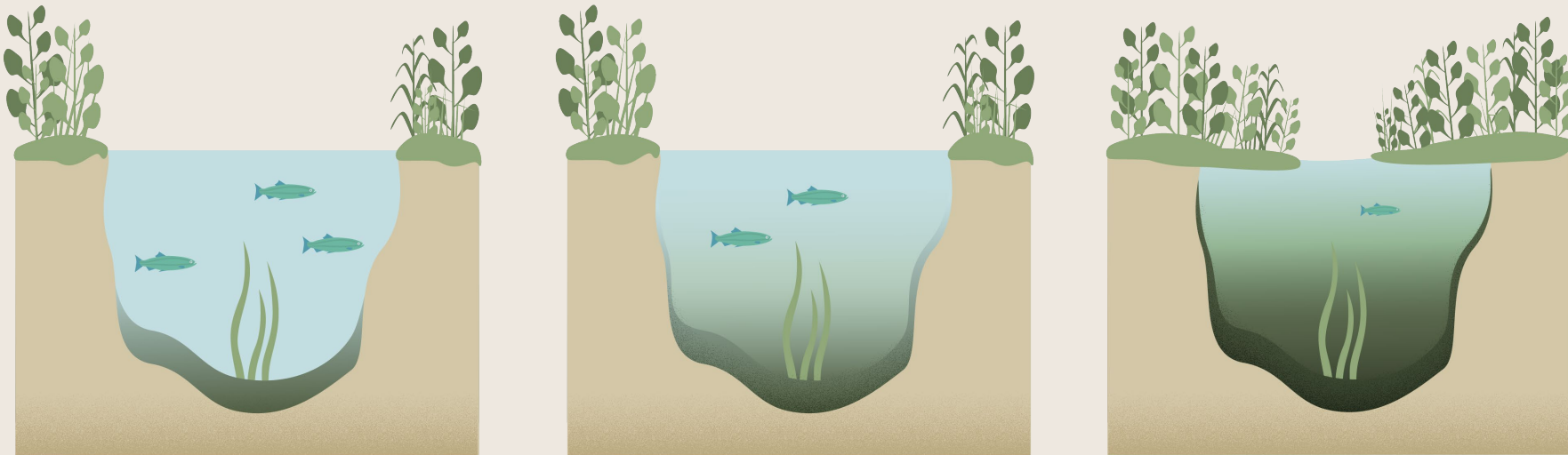
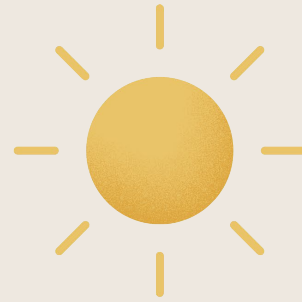
Lage pedagogiske illustrasjoner som forklarer hvordan aktiviteten til gårdbrukere bidrar til å forurense Oslofjorden, og hvordan gårdbrukere kan bidra:

- Effekt av overgjødsling
- Forskjell på nitrogen og fosfor
- Tiltak mot overgjødsling

I forbindelse med arbeidet blir det en enkel og pedagogisk illustrasjonsstil, som kan videreutvikles i senere faser av prosjektet.

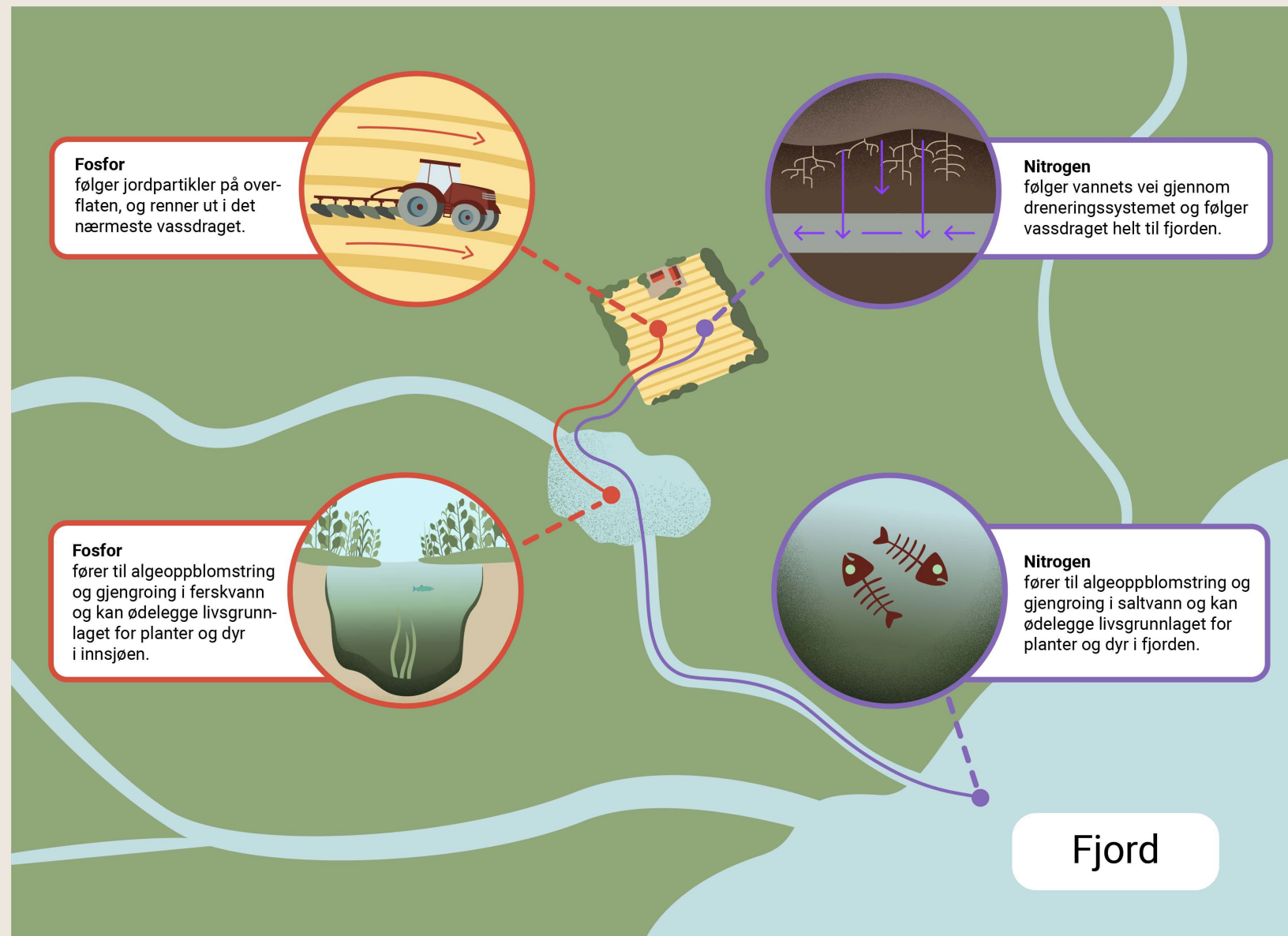
Effekt av overgjødning

Nitrogen og fosfor

Forskjeller på nitrogen og fosfor

Kilder/transportrute til vann og egenskaper

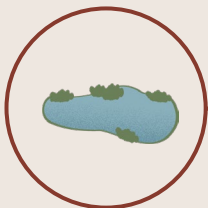

Tiltak mot overgjødsling

Redusert
jordarbeiding

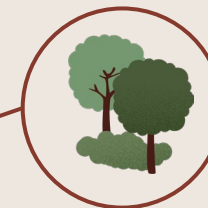
Fangdam

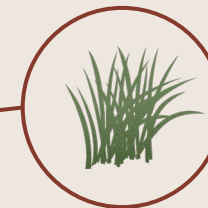
Gjødslingstiltak

Fangvekster

Naturlig
vegetasjon langs
vassdrag

Buffersone
gress